

Dosarul nr. 2r-150/24
2-22061261-01-2r-26032024

Prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: E. Culinca)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Panov, V. Cotorobai, V.Mihaila)

DECIZIE

31 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în componența:

Președinte, judecător
judecătorii

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând recursul declarat de Cojocaru Rodica și Cojocaru Stiviu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Proprietarilor de Locuințe Privatizate nr. 54/220 COOP împotriva Svetlanei Andriesii, Parascoviei Aramescu, Rodicăi Cojocaru, lui Stiviu Cojocaru, Irinei Pavlova, Nicolae Antonov și Cristinei Cliucinicova cu privire la datoriei și a cheltuielilor de judecată,
împotriva încheierii din 17 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituit apelul declarat de Cojocaru Rodica ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen,

c o n s t a t ă:

La 29 aprilie 2022, APLP nr. 54/220 COOP, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Svetlanei Andriesii, Parascoviei Aramescu, Rodicăi Cojocaru, Stiviu Cojocaru, Irinei Pavlova, Nicolae Antonov și Cristinei Cliucinicova privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat, în mod solidar, de la Svetlana Andriesii, Parascovia Aramescu, Rodica Cojocaru, Stiviu Cojocaru, Irina Pavlova, Nicolae Antonov și Cristina Cliucinicova, în beneficiul Asociației Proprietarilor Locuințelor Privatizate nr. 54/220 COOP, datoria pentru serviciile comunale în sumă totală de 71711,87 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 500,00 lei, în total suma de 72211,87 lei (șaptezeci și două mii două sute unsprezece lei, 87 bani). S-a încasat, în mod solidar, de la Svetlana Andriesii, Parascovia Aramescu, Rodica Cojocaru, Stiviu Cojocaru, Irina Pavlova, Nicolae Antonov și Cristina Cliucinicova, în beneficiul statului Republica Moldova, taxa de stat în mărime de 2151,35 lei. În rest, pretenția cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică s-a respins ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 26 decembrie 2023, Rodica Cojocaru, a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul

Centru din 27 octombrie 2022, menționând că nu este de acord cu hotărârea instanței de fond (f.d.46).

Prin încheierea din 17 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Cojocaru Rodica ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

La 05 martie 2024, Cojocaru Rodica și Cojocaru Stiviu au declarat recurs împotriva încheierii instanței de apel, solicitând admiterea recursului și casarea încheierii din 17 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

În motivarea recursului Cojocaru Rodica și Cojocaru Stiviu au indicat că încheierea contestată este neîntemeiată și pasibilă de a fi anulată. De existența litigiului nu a știut, deoarece din anul 2016 locuiește pe o altă adresă, mun. Chișinău, str. Igor Vieru, 16/1 ap. 17, fiind în relații ostile cu părții. Copia hotărârii nu i-a fost expediată la adresa la care locuiește, de existența hotărârii a aflat în luna decembrie 2023 când conturile bancare ale fiului Cojocaru Stiviu au fost blocate de către executorul judecătoresc fiindu-i extrasă și suma de 2151,35 lei.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele cauzei atestă că încheierea din 17 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată la 26 februarie 2024 la adresa poștală a participanților la proces, dar date care ar confirma recepționarea acestuia de către recurenți la materialele cauzei lipsesc (f.d. 54).

Astfel, recursul declarat la 05 martie 2024 este în termen.

La 26 martie 2024 în adresa intimațiilor APLP nr. 54/220 COOP, Andriesii Svetlana a fost expediată copia recursului declarat de Cojocaru Rodica și Cojocaru Stiviu, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 71), însă intimații nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele cauzei în raport cu argumentele invocate în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins, cu menținerea încheierii instanței de apel, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Potrivit art. 111 alin. (1) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Conform art. 362 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Din materialele cauzei rezultă că la 27 octombrie 2022 Judecătoria Chișinău, sediul Centru, a pronunțat dispozitivul hotărârii, prin care a admis parțial acțiunea depusă de APLP nr. 54/220 COOP.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 26 decembrie 2023, Rodica Cojocaru a depus cerere de apel împotriva hotărârii primei instanțe.

Ca urmare, prin încheierea din 17 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituit apelul declarat de Rodica Cojocaru ca fiind depus în afara termenului legal, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen.

Verificând circumstanțele cauzei în raport cu argumentele recursului și cadrul legal aplicabil speței, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră justă soluția instanței de apel de restituire a cererii de apel depusă de Rodica Cojocaru, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) din Cod de procedură civilă, deoarece cererea de apel a fost depusă peste termenul de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii prevăzut la art. 362 alin. (1) din Cod de procedură civilă.

Or, după cum rezultă din actele cauzei, dispozitivul hotărârii primei instanțe a fost pronunțat la 27 octombrie 2022, iar cererea de apel a fost depusă de către Rodica Cojocaru abia la 26 decembrie 2023, peste aproximativ 1 an și 2 luni, pe când termenul-limită de depunere a apelului a expirat la 26 noiembrie 2022 (sâmbătă), dar, dat fiind faptul că ultima zi de declarare a apelului a fost zi nelucrătoare, cererea de apel urma a fi depusă în următoarea zi lucrătoare, data de 28 noiembrie 2022 (luni).

Totodată, în conformitate cu art. 116 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din normele legale citate supra rezultă că termenul de declarare a apelului poate fi restabilit dacă persoanele îndreptățite prin cerere invocă această solicitare. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului de procedură. Prin prisma jurisprudenței CEDO, nemotivarea de către instanță a temeiurilor de repunere a apelului în termen sau repunerea neîntemeiată în termenul de apel reprezintă o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

La caz se constată că apelul a fost depus de către Cojocaru Rodica peste termenul legal de atac, însă apelanta nu a solicitat repunerea în termen a apelului, printr-o cerere formulată în condițiile art. 116 din Cod de procedură civilă, cu indicarea motivelor și prezentarea probelor întru confirmarea imposibilității depunerii apelului în termenul legal. Or, repunerea în termenul de atac se face de către instanța de judecată doar în cazurile și în ordinea strict reglementată de art. 116 din Cod de procedură civilă, care

cert, expres și imperativ stipulează că repunerea în termen a actului de procedură poate fi efectuată doar la cererea persoanei care o solicită și cu anexarea probelor ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului.

Prin urmare, Cojocaru Rodica, contestând hotărârea primei instanțe peste termenul legal de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului, trebuiau să depună diligența și să întreprindă măsurile necesare pentru a-și proteja drepturile de acces la instanță prin depunerea unei cereri de repunere în termen a apelului, cu anexarea probelor justificative care să confirme imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul de atac prevăzut de lege. Or, instanța de apel nu era în drept din oficiu să dispună acest fapt, fără ca apelantul să înainteze personal această solicitare.

Subsecvent, în conformitate cu art. 100 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, prin intermediul biroului executorului judecătoresc, la adresa electronică indicată în cererea de chemare în judecată sau înregistrată prin intermediul Programului integrat de gestionare a dosarelor, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.

Conform art. 102 alin. (6) din Codul de procedură civilă, citația sau înștiințarea se trimite la adresa menționată de parte sau de un alt participant la proces.

Potrivit art. 105 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea adresată persoanei fizice se înmânează personal contra semnătură pe cotor.

Nu poate fi reținut argumentul invocat de Cojocaru Rodica precum că nu a cunoscut de existența litigiului, nu a recepționat copia hotărârii în prezenta cauză, deoarece nu locuiește pe adresa indicată. Or, instanței de judecată nu i-a fost adusă la cunoștință o altă adresă unde urma a fi expediate actele de procedură în prezentul litigiu.

La fel, Completul reține că indiferent de faptul dacă partea a fost sau nu prezentă la pronunțarea dispozitivului hotărârii, termenul de declarare a apelului de 30 de zile prevăzut la art. 362 din Cod de procedură civilă, curge de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel, dar nu de la data recepționării (comunicării) actului judecătoresc sau încetării circumstanțelor care au dus la omiterea termenului de procedură.

Prin urmare, recurenta Cojocaru Rodica nu a prezentat probe incontestabile ce ar indica aflarea dânzei în imposibilitate de a efectua actul de procedură în interiorul termenului legal. Mai mult, nici în cererea de apel și nici în cererea de recurs nu a indicat că intenționează să solicite repunerea apelului în termen, ci dimpotrivă, din motivarea cererii de recurs rezultă că recurenta consideră că apelul este depus în termen.

La acest capitol se rețin dispozițiile art. 56 alin. (3) și art. 61 alin. (1) din Codul de procedură civilă, care stipulează că, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Ține de menționat, că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa promovează, cu consecvență cu titlu de principiu obligația părților de a se interesa de soarta procesului în situația în care ele au fost înștiințate despre inițierea și desfășurarea acestuia și de a-și proteja drepturile sale de acces la instanță (*cauza Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007*).

Completul notează că respectarea termenelor legale constituie o obligație pozitivă a părților și are menirea să asigure buna funcționare a justiției, iar repunerea în termen poate fi admisă doar în cazurile expres prevăzute de lege și doar în situația în care partea când înaintează o cerință de repunere în termen, o justifică prin probe pertinente și admisibile în temeiul art. 116, 118, 121, 122 și art. 362 din Codul de procedură civilă, prin care s-ar dovedi că omiterea termenului a fost cauzată din motive întemeiate. Or, admiterea spre examinare a unui apel tardiv poate duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În circumstanțele enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră ca fiind legală și întemeiată încheierea din 17 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Instanța de recurs accentuează că o asemenea soluție este compatibilă cu standardele inserate în textul art. 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, încuviințarea exercitării unei căi ordinare de atac în urma rămânerii definitive a actului jurisdicțional valabil adoptat în lipsa unor circumstanțe fundamentale și obligatorii, ar însemna de fapt încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a drepturilor celorlalte părți la un proces echitabil.

În susținerea opiniei enunțate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în speța Melnic c. Moldovei din 14 noiembrie 2006, definitivă din 14 februarie 2007, precum și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Ponomaryov c. Ucrainei, hotărârea din 03 aprilie 2008, definitivă din 29 septembrie 2008, unde se notează că deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe nou descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o soluție care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

Din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat și de a menține încheierea instanței de apel.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Cojocaru Rodica și Cojocaru Stiviu.

Se menține încheierea din 17 ianuarie 2024 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Asociația Proprietarilor de Locuințe

Privatizate nr. 54/220 COOP împotriva Svetlanei Andriesii, Parascoviei Aramescu, Rodicăi Cojocaru, lui Stiviu Cojocaru, Irinei Pavlova, Nicolae Antonov și Cristinei Cliucinicova cu privire la datorii și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi